SESLERİN AYAK SESLERİ

ARİF DAMAR

şiir

yazko

2. BASKI

SESLERİN AYAK SESLERİ

YAZKO
Türkocağı Cad.
No: 17, Kat: 2
Cağaloğlu - İstanbul
22 78 45

Arif Damar'ın öteki kitapları:

GÜNDEN GÜNE
ALICI KUŞU KARDEŞLİĞİN 2. basım
ÖLÜM YOK Kİ

Bu kitap Ağaoğlu Yayınevi Tesisleri'nde
dizildi, basıldı, ciltlendi, 27 73 37
Kapak: Erkal Yavi
İstanbul 1981

SESLERİN AYAK SESLERİ

ARİF DAMAR

Yazarlar ve Çevirmenler Yayın Üretim Kooperatifi

A. Damar, 1942 — 1983
6 Ekim

Gravür: Neşet Günal

Sevgiye
Kardeşlikle

ONURUMUZ

Onurumuz
O çok
O dağ

Aç bırakılmışızdır
Ayakta
Uykusuz

Onurumuz
Yıkar duvarları
Girer
Bir uzun ova gibi
Duvarların içine

Dudaklarımızda
Kanarken kan
Değdiririz ellerimizi
Tuzlu denizlerine
Onun

Bir yıldız akar
Çekilir geriye binlerce yıldız
Onurumuz
Siler aydınlığını
Samanyolunun

Yoksulluğumuza
Giydirdiğimiz giysi
Onurumuz

Bozgundu
Çokları bizi kodu gitti
Sığındık
Yırtıcı kuşlar kayalığına

Onurumuz
O çok
O kırıla kırıla
Koruduğumuz

SESLERİN AYAK SESİ

Kırlangıçlar dönecek yakında
Açılacak onurlu kapıları
Haziran sabahlarının
Ağırdan

Yor gök deniz nasıl bak
Birbirine karışacak
Çiçekler başı çekecek hey Nice
Sonra çocuklar
Balonlar uçurtmalar bulutlar ellerinde
Ardından
Beyazlar kırmızılar kayıklar
Haydiii
Yeşilde mavilikte

Ayak sesleri var başka işiteceksin
Bizlerin ayak sesinden
Toprağın var suların var ağaçların var
Günlerin gecelerin
Sözlerin biçimlerin ayak sesleri
Ayak sesleri elele
Ayak sesleri kıyamet gibi
Işığın ayak sesi
Gölgenin ayak sesi
Seslerin ayak sesi

Çocuğum ilk ağızda bunları belle

Vietnam için yazmadın dedi Akşit
Vietnam için şiir yazılmaz
Vietnam için döğüşülür
Vietnam için ölünür

Yapraktan kömür
Kirpikten kül
Gözlerin yandığı Vietnam

Dağ ol dağlarına katıl
Başak ol
Tüfek ol çatıl
Tuz ol ekmeğini bansın
Göreyim

Ağlamayı bilmiyor Vietnam
Şiir ne ki
Gözyaşı
Çocuklar doğmadan öldürülüyor
Git Vietnam'da ana ol

KİRAZ DALI

Haziranda kiraz dalı
Çocuklar uzansın diye
Yere doğru
Eğilir

KIRMIZI GÜL

Üstünde çiçekli basmadan giysi
Olmasa
Böyle güzel kokar mıydı
Kırmızı gül
Geçen kadına

UYKUSUZLUK

Gün ağardı
Zambaklar
Gözlerimdeki uyku gibi
Salındı durdu aydınlıkta

ÇAĞRIŞIM

İlk kez
Bir zenci kız görür görmez
Vapur dumanları gelmiş
Nice'mizin aklına
Afrika Harlem Amerika
Ku Kluks Klan
Linç
Boksör Muhammed Ali Clay
Karabiber siyah-lâle
Dururken

AV

Balık ağırdı
Martı
Ayaklarını denize vurup
Kanatlarından güneşi
Silkeledi

KORKU

Nice, yüzmesini öğrenmeden
Uykularını
Bir denize benzetmek
İstemiyorum

III YAZ

En karanlık gecede
Beyaz gül
Daha beyaz

GEL GÖR Kİ

Bir Van Gölü akşamı nasıldır ki
Bulutlar nasıldır ki Toroslar'ın üstünden
Anadolu kıyıları nasıldır ki Karadeniz denizinden
Diyarbekir Kalesi nasıldır ki Urfa Antep nasıldır ki
Finike'nin portakal bahçelerinde soluk almak
Bir muzu uğacından elinle koparmak
Meralin'de deniz nasıldır ki Erzurum'da kar yağarken

Gel gör ki
Bir özlemdir tokluk bile memleketimde
Kendimi bildim bileli

Gelecekte nasıldır ki

Arkadaştılar

Korkusuzdu
Amansız işçisiydi savaşımızın
Hiç boyun eğmedi
Hiç düşmedi kolları iki yana
Yürürken
Akıllı bir aydınlık yürürdü sanki

Suların ak sesini
Çiçeklerin
Tükenmez kokusunu çizerdi
Öteki
Ölmezleşirdi ellerinin hünerinde
Ellerimiz gözlerimiz

Dargındılar

Durgun kaldılar 16 yıl
16 yıl dile kolay
Oysa nasıl
İki inco su gibi
Akmak isterlerdi birlikte

Duydular
Çağırıyordu deniz
Uçsuz bucaksız

BIRAKIR MIYIM YANINA

Bileyip tırnaklarını sıkıntılarımdan
Yürürdü ardımdan
Elleri çoktu
Çok ayaklıydı
İri semiz
Dev bir karıncaydı kara
Kimi zaman

Nerde bir uçurtma havalansa
Nerde dursa bir beyaz bulut
Nerde nerde
Başım göklere erse
Kemirirdi ufuklarımı
Kemirirdi bir uçtan ötekine durmadan
Yürürdü ardımdan

Diyelim ki kırılmışım
Kızgınım öfkeli dargın
Toprağa basmıyor bir ayağım da
Çullanırdı
Beklerdi ya da
İçime kapanışımı pusuda

Gölük olarak kuşkularımdan
Yürürdü ardımdan
Kırardı kolumu kanadımı
Budur geçerdi çiçeklerime bakmadan

Emdi sözcüklerimin kanını
Özgürlük sözcüğünün barış kardeşlik sözcüğünün
Bağımsızlık sözcüğünün eşitlik sözcüğünün
Geldi bugüne dek
Ama geberecek

Bırakır mıyım yanına
Yarınların ışığını
Buratına vura vura
Bırakır mıyım yanına

BAŞKA

Yürümek belli bir yere
Güzeli o

Güz çağırır yaprak inmez ağaçtan
Yazı tüketene dek
Akar suda dibe çökmek
İnsanın yakalanması kendi kendine

Sevmedim hiç
Geçtiğim bir sokaktan geri dönmeyi
Başka evler göreyim başka bir kireç
Başka güneşler birikinti sularda
Başka balkonların başka kadınları
Başka baca başka duman başka kiremit
Başka çöp tenekeleri
Başka bir eşikte başka bir kedi
Yüzünde bir balık iskeleti

YAZGIMIZ

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Başka bir ülkede uyanmak elde değil
Diyelim Vietnam'da
Vietnam beyaz bir gül beyaz bir bıçak
Uyanmak ölmek Vietnam'da —

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Babalı güneşinden önce
Dikilir kapımıza karanlık
Alınıp götürülürüz
Sınırız sevgimizden ötürü
Ünlenir sevgimizin yanı sıra

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Bir yürek parıltısıdır sorguya çekilen
Bir aydınlık özlemdir
Bir denlz kokusudur uçup giden
Bakışıdır bir ay çiçeğinin

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Başka bir ülkede uyanmak elde değil
Yarınımızın
Bugün olduğu bir ülkede

POSTACI

Hüzün postacısıyım çoktan
Titriklesin kasım yeli beni de
Bakır yapraklarla birlikte
Yağmur değil sıkıntıdır akanan
Antenlere bacalara kiremitlere

Bilinir mi kaç ayrılık yaşanacak yeniden
Kaç yazların güneşi eskiyecek
Güller mi beyaz açа açа tükenen
Adları anılmayan daha kaç çiçek
Titriklesin kasım yeli beni de

Ölüyor yerde bir yerde
Bolgun güneşi
Hüzün

Toprakta kan bir uzak toprakta

Nasıl da eğretiymiş yaşamımız
Nasıl hiç elimiz ermemiş gücümüz yetmemiş
Nasıl nasıl büyümemişiz
Ağarmış yalnız saçımız sakalımız

Biz de bir şeyler yaptık derdik iyi kötü
Öykülerimiz vardı avunurduk
Başımız dikti okşarken çocuklarımızı
Toprakta kan öğretti birden
— Bizim kanımız bu bizim toprağımız —
Ne kadar çok olabilirmiş kişi
Ne kadar çok sevebilirmiş
Ne kadar çok
Ne kadar çok

Oğullarımız kızlarımızdı
Çocukları daha yürümediler
Kiminin aşkı bile olmadı
Yılları yılları vardı yaşanacak

En akıllı kitaplar artık yetmiyor
En büyük doğrularda bir yanılgı
Ferhat'ın kazması düşmüş elinden
Yer demir gök bakır
Toprakta kan

Bizim kanımız bu bizim toprağımız

FERHAT'IN KAZMASI
DÜŞMEZ ELİNDEN

Bizim Anadolu'muz var ya Erzurum Yaylası Palandö
kenler Ağrı Çukurova'mız
Aklıma düşünce öyle bir seviniyor öyle bir seviniyo-
rum ki
Bizim çetin halkımız
Çanakkale Kurtuluş Savaşı'mız
Şeyh Bedrettin Pîr Sultan Nâzım Hikmet
Aklıma düşünce öyle bir seviniyor öyle bir seviniyo
rum ki
Kızılırmak Yeşilırmak Dicle Fırat
Bütün öteki akarsular
Hep birlikte akıyorlar akıyorlar akıyorlar
Aklıma düşünce öyle bir seviniyor öyle bir seviniyo-
rum ki

1

Yaşadık gördük

Dibi kum
Dibi çakıl
Dibi balçık
Her suya düşüyor ayışığı
Onun aklı yok
Gözleri yok ki

Ben tam gece yarısı
Tüfeklerin namlusunu geçerken
Kurtulur buluttan birden
Aydınlanır dikenli tel
Kuytu sokak
İnce yol

Vay kardeşim
Vay bacım
Vay arkadaşım vay

Önlerde önlerde yürürdü
Bu gözler gördü
Kavgaya kavgaya derdi
Bu kulak duydu
Yüksek ses onundu şarkımızdaki

Vurur en ince yerimizden
Düşünceye bir soluk pay ayırsak
Korkak oluruz
Bencil
Kaçak

Nice pusuya düştük
Nice açmaz
Nice tuzak
Kimimizin böğründe kaldı iki eli
Kimi de çekti gitti
Oysa nasıl güzeldi
Omuzları dayanırken omzumuza

Avuçlarımda demir parmaklıkların izi
Benim hiç
Ama hiç
Düşman eline değmemiş
    Bu iz ondan silinmedi —
Ellerim ellerindeyse senin
Bugündeki yarınlara çevrik gözlerim
Gözlerindeyse
Bende şu otuz yıldır
Öyle tık tık filân değil
Eşitlik eşitlik diye çarpan bu yürek
Yüreğinde çarpıyorsa
Hakim
Arkadan
    Vuran
        Bıçaklardan

Parıltısı gözalıcı

2

Arkadan vuran
Bir bıçak
İki bıçak
Üç bıçak
Günüydü
Ellerindeydi
İnip kalkıyordu
Bir balık ağı gibi parçalanıyorduk

Yıkılmıştı hiç umulmayan
Direnci ayak altında
Korkunun elinde tutsak
Kör bencil umudu yitik
Veriyordu

Veriyordu o güne dek
Ne varsa kendini kendi yapan
En uzak düş
En eski gerçek
Geçip bir kalem üstünden
Veriyordu
Hektor'un kırgınlığını veriyordu
Görklüce'nin kanını
Antep'in onurunu
Maraş'ın destanını
İzmir'in 9 Eylül'ünü
Eğin'in en gökçe türküsünü
Afşar'ın bozlağını
Dostun bahçesinden bir gül koparıp
Ellî kanlılara veriyordu

Irgat Süleyman da kimdi
İşçi Zehra neydi ki
Boşlamıştı tüm
Saf tutmuştu
Ağadan beyden yana
Ayrılmazdı artık
Çiçekleri devedikeni gibi koparan
Aptal obur hayvanlardan
Bir bıçak
İki bıçak
Üç bıçak
Bir balık cığı gibi parçalanıyorduk

BİR GÜNÜN GECİKEN AÇIKLANMASI

Asım Akşar'a

Bir bendim başkası yoktu sanki
Utancımdan
Diyemedim kimselere
Belki o da değil
Belki incitirim diye
İncitirim diye saklımda duran
Bir çocukluk anım gibi

Yağmurlu bir karanlıktan eli elimde
Evimize dönerken düşünüyordum
«Akşam güneşi gibi bize emanet»ti
Kötü bir şey vardı bu sözde ama
Anlıyamadım ne demekti
«AKIYORDU SU» şiiri ne güzel
Benzemiyor kitaptakilere
Ağabeyim niçin sakladı benden
Yazan neden mapus
Adı Nâzım Hikmet'ti

Ayağı mı burkuldu ne oldu birden
Can-dostum sevdam sevgilim
Kapaklandı yüzükoyun
Uzandı boylu boyunca
«Anacık Anacık Anacık
N'olur kalk şöyle doğrul»
Bir o yana bir bu yana
Uçtum kondum serçe gibi

Zoru zoruna doğruldu
Dayandı kaldı omzuma
Ak elleri kara-çamur
Çamurdan sızıyor kan
Bakamadım gözlerine
Bilmem ağladı mı ki
Şimdi ne desem yalan
Kimbilir belki

Belki de Arkadaşlar o gece
Adadım kendimi erkekçe
Adadım için için
Yoksul onuru yerden kaldırmak için
Didinmeye ölene dek
Çılgın
Yırtıcı
İnat

Bir de Erzurum
Palandökenler'den savrulan kar
Yaylaya çöken soğuk
Saklıysa nasıl
Nasıl ciğerimde solda
Duyurursa kendini ara sıra
Bıçak ucu
Diken
Apansız irkilirsem
İrkildim öyle özgürlükten

Bir gün açıldı demir-kapı
Dışardayım
Kapandı
Dikildim durdum
Güneş vurdu gözlerime
Yumdum gözlerimi
Kavganın şarkısından yürüyen sevinç
Çekti ayağını
Bir o yana bir bu yana
Uçtu kondu bir serçe

«Çocuklar bugün de kıpkızıl açız/Söz veriyorum yarın
Çocuklar gazımız yok/Ama ortalık ay aydın
Çocuklar bu bayram da böyle geçsin/Daha çok bayramlar var
Çocuklar kaç parça olayım/Babanız bir şey bırakmadı/Varlıklı değildi
Çocuklar tutunacak bir dalımız yok/Yok bir el uzatanımız»

Akşam güneşi gibi bize emanetti
Ardından yıllar yıllar yıllar geçti
Ona hiçbir yere doğru yürüyordum
Duyurdu kendini Erzurum
Bıçak ucu
Diken
Apansız irkildim özgürlükten
Geri geri gitti ayaklarım

Açıklarım

Kırık gönül eğilirmiş
Bir inceden bir inceye
Acı yürek türküsüyle
Kırık gönül tez düşermiş
Kirpiğinde türküsüyle

Defnenin karşısında
Akasyanın önünde
Ay oldu
Yıl oldu
«Geceler yârim oldu»

Civan ömrüm akça yürek
«Her derde dayanırdım» Can oyyy
«Nazlım
Zalım oldu»

— Varsın olsun
Hey oğlum diye seslenir anam

«Seferberlik»ten önce Gelibolu'da
Denize inen ince bir yolda
Yürür de salına salına
Saçları topuklarına vurur

Ay çıkar aydınlanır
Ala karlı bir dağ Anadolu'da
Çakır dikenler güller
— Beyazdır gül
Yaban
Yavuzdur
Bizim ovada
«Ecova» da —

Ece ovası aydınlanır

Tayfur
Ilgardere
Karainebeyli
Ece Bey'in türbesi aydınlanır

Çıplak dalları akasyanın
Defnede yapraklar aydınlanır

«Geceler yârim»
Yârim katı
Akasyam
Ay da battı

— Oğlum
Ay aydınlanır

LORCA

Ağustos günlerinin bulutu Lorca
Kelebekten yağmur taneleriyle
Uçuşur yeryüzü türküsündeki
Mor zambak sözcüklerin
Cıvıltısı içinde

Tükenir yiter sonra
Sütbeyaz bir çeşmenin
Akıp giden sesinde

Arı kuşlarının sesinde

Sabah yıldızının sesinde

Ovaların sesinde

Kor güneşin sesinde

Terin gülün sesinde

Çocuk kirpiklerinde

Mavi düşü saklayan
Çocuk kirpiklerinde

Mavi düşün sesinde

1/1949

Ne zaman yüreğime eğilip baksam
Eski aşkımdan kalan kırıntıların
Parıldayıp söndüğünü görürüm

Bir yaz gecesinin karanlığında gözlerim
İlerde yanyana duran iki gölge seçer
İstasyon binası köprü merdivenler
Rumca söylenen bir şarkıyı dinlemek için
Kulak kesilir
Sonra bir tren gürültüyle gelip geçer

Ne zaman yüreğime eğilip baksam

2/25 HAZİRAN 1981

Yoktun ya burda
Burda yokken
Daha sıkı tuttum ellerinden
Daha yakından baktım yüzüne
Daha iyi daha çok
Gördüm dinledim seni
Takıldım peşine sonra
Gözlerinden geçen bulutların
Yere düşmüş bir gülün
Belki senin önündeyim şimdi

3/26 HAZİRAN 1981

Masaldaki
«Demirdağ» sanki
Çetin
Dik
Durur aramızda
Bu
Benim erken gelişim işte dünyaya
Çaresiz zaman geçti
«Ferhat'ın gürzü»
Ne desin ne söylesin ki
«Niçin»i yok
Ey gerçekteki «Şirin»
«Bu güzellik» sadece
Sadece
«Mahzun eder» beni

BOZCAADA/TENEDOS'TAN

I

O cânım su
Akacak orda
Uzun bir yıl
Uzakta
Akacak orda
O kimsesiz
Ah o yoksul
Ayazma'da

Bir uzun yıl
Bitmeden
Tükenmeden
Akacak mı dersiniz
Serin
Soğuk
Buz
Orda
Ah o ıssız
Ayazma'da

Martılar iner
Kargalar savrulur belki

Şimdi açık
Aydınlık
Kız bileklerinden ince
Kız parmaklarından dökülüyor sanki

Bakın
Çınarların çatısı günlük güneşlik
Duru gök baygın
Mavi ipek gömleği yepyeni

Dayayıp kumsala dirseğini
Yaslanıyor yaz ikindisine
Bulut çakılı
Kanat kımıldamıyor
Yaprak bile
Esen yel çatının dallarından
Adımını atmıyor yere

Su
İşte su
Akıyor su
Her şey akıyor suda akıp gidiyor zaman
Erişilmez yuvaları kuşların
«Duruyor yerli yerinde»

Uzun bir yıl
Uzakta
Orda
O kimsesiz
Ah o yoksul
Ayazma'da
Martılar iner
Kargalar savrulurken
Kız parmaklarından dökülen
O cânım su
Bitmeden tükenmeden
Akacak mı dersiniz
Duracak mı yerli yerinde
Erişilmez yuvaları kuşların

Orda
Ah o ıssız Ayazma'da
Martılar iner
Kargalar savrulurken

2

Karanlığa kaldık
Dönüşümüz
Akşamı buldu

Işığı yaktım. O
Evimiz dedi
Güzel değilmiş o kadar
Gitti pencereyi açtı
Bakındı
Besbelli yoktular

Başka bir gökyüzü gördüm ben
Bir derginin
Solgun yapraklarında
Bir çiçeğin
Kuru yapraklarında
Bakışının
Düşen yapraklarında
Bir başka

Çın çın bir gökyüzü gördüm ben
Gözlerini yere indirirken

Birlikte bırakmıştık orda
Ah orda
Yıldızları çılgın Bozuldu
Tenedos'ta.

Ta nerelere geldi
Martılar peşimizden

ARADA

— Kartallar kartallar nerde

— Adalar denizi Ege'nin öteki adı
Çok ada var delikanlı
«Kayalık İmroz»
Tenedos'tan başka
İrili ufaklı
Çook ada

İÇİNDEKİLER

Bağevinde Ozan/Ahmet Ada	5
Onurumuz	7
Seslerin Ayak Sesi	9
Vietnam	11
Çengelköy Şiirleri/	
Kiraz Dalı	13
Kırmızı Gül	14
Uykusuzluk	15
Çağrışım	16
Av	17
Korku	18
Beyaz	19
Gel Gör ki	21
Barışık Şiir	22
Bırakır mıyım Yanına	24
Başka	26
Yazgımız	27
Postacı	29
Yer Demir Gök Bakır	30
Ferhat'ın Kazması Düşmez Elinden	32
Arkadan Vuran Bıçak 1	33
Arkadan Vuran Bıçak 2	36
Bir Günün Geciken Açıklanması	39

Can Oyyy 44
Lorca 46
Üç Şiir 47
Bozcaada Tenedos'tan 50
Arada 56

SESLERİN AYAK SESLERİ

ARİF DAMAR

şiir

Kırık gönül eğilirmiş
Bir inceden bir inceye
Acı yürek türküsüyle
Kırık gönül tez düşermiş
Kirpiğinde türküsüyle

ÖNEMLİ NOT

Bu kitap basılı fiyatının üzerinde satılamaz.

60 Lira